

Stichting Voedseltuin Rotterdam

MEEER ARMOEDE & MINDER ZORG?

AAN DE SLAG!

Jaarverslag 2024

Rotterdam, januari 2025

Inhoud

Inleiding.....	3
Profiel van de organisatie.....	4
Algemeen.....	4
Organisatie	4
Bestuur	4
Kansen, risico's en onzekerheden	5
Impact.....	13
Samenwerkingen	14
Financiën	15
Opbrengst vriendencampagne.....	15
Sponsor een voedselcirkel.....	15
Donaties	15
Exploitatie.....	15

Inleiding

Het jaar 2024 was een jaar met hoogte- en dieptepunten. Afgelopen jaar zijn er tot ons verdriet 2 vrijwilligers overleden. Maar het was ook een jaar waarin we veel jonge nieuwe vrijwilligers mochten ontvangen. De vrijwilligersgroep is gegroeid naar 70 mensen. Het was het jaar waarbij een gemeentelijke bijdrage kregen voor ons Preventiecollectief, in samenwerking met Rotterdamse Munt, en dat ook weer zagen verdampen in de voorjaarsnota.

Goed nieuws is de goedkeuring voor het 3 jarige project “Greening without Borders”, gefinancierd door Europa. Een samenwerkingsproject van de gemeente Rotterdam en diverse maatschappelijke organisaties en initiatieven, waaronder Voedseltuin. Het project vindt plaats in Oud Mathenesse. De wijk gaat op de schop voor vervanging van het riool en dat wordt aangegrepen om de wijk te vergroenen.

Op personeelsgebied zijn er belangrijke veranderingen te melden. Zowel Erik Sterk (directeur) als Meriam Beek (tuin coördinator) zijn eind van het jaar gestopt. Het nieuwe jaar zijn we gestart we met een nieuwe directeur, Marjolein Moeijes, en een nieuwe tuin coördinator, Lara Egbring. Met een nieuw jong team gaan we de toekomst vol goede moed tegemoet.

Een zorgelijke ontwikkeling is het toenemende aantal Rotterdammers die in de problemen komen als gevolg van de nog steeds stijgende prijzen. Al veertien jaar produceren we gezonde groenten voor en door mensen met een kleine beurs en een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Onze inzet is nog steeds meer dan nodig. We hopen dat we nog vele jaren een bijdrage te kunnen leveren aan positieverbetering van Rotterdammers in een kwetsbare positie.

Met ons jaarverslag blikken we terug op de belangrijkste activiteiten en ontwikkelingen in 2024.

Erik Sterk, parttime directeur tot 31 december 2024
Tineke van der Burg, parttime zakelijk coördinator

Januari 2025

Profiel van de organisatie

Algemeen

Voedseltuin Rotterdam komt op voor een gezonde stad. We zijn vóór een duurzame stedelijke samenleving, met gezond voedsel voor iedereen. Zonder armoede en sociale uitsluiting. Mét mensen die actief vorm geven aan hun eigen leven en verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en hun omgeving.

Onze stichting heeft vier functies:

1. een productiefunctie voor mensen met een (hele) kleine portemonnee;
2. een leer- en werkfunctie voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt;
3. een ontmoetings- en verblijfsfunctie voor gebruikers en bezoekers van M4H;
4. een ontwikkelings- en innovatiefunctie voor maatschappelijke en stedelijke ontwikkeling.

Op de tuin hebben we een gemixte groep aan vrijwilligers: werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt, cliënten van zorg- en welzijnsinstellingen en vrijwilligers met groene vingers. Op de tuin wordt er sociaal en ecologisch gewerkt vanuit de principes van de permacultuur. Vanuit die principes werken we aan de kwaliteit van leven van kwetsbare Rotterdammers en de kwaliteit wonen, werken en leven in M4H.

Organisatie

Voedseltuin is een vrijwilligersorganisatie. De ondersteuningsorganisatie is *'lean and mean'*. We zijn op 5 doordeweekse ochtenden open van 9.00 uur tot 13.00 uur. De vrijwilligers op de tuin werden afgelopen jaar vijf ochtenden per week begeleid door Meriam Beek en Tom Lorier. De zakelijke kant van onze organisatie werd verzorgd door coördinator Tineke van der Burg en directeur Erik Sterk. Tineke is voor 16 uur per week in dienst als zakelijk coördinator voor externe betrekkingen, subsidiebeheer en fondsenwerving. Erik was voor 4 uur per week in dienst als directeur met als aandachtspunten de ontwikkeling van groene en gezonde leerwerktrajecten, domein overschrijdende samenwerking en gebiedsontwikkeling M4H. Een belangrijke wijziging ten opzichte van 2023 is dat de directeur een halve dag per week minder op de begroting van Voedseltuin is gaan drukken en dat het werkgeverschap van één van de tuinbegeleiders (Tom Lorier) is verzorgd door Pluspunt Rotterdam.

Bestuur

Ons onbezoldigde bestuur van de stichting bestaat op dit moment uit 4 personen. Er heeft een bestuurswisseling plaatsgevonden. Mark van de Velde (voorzitter) is vertrokken en daar is Quirine Zijlstra voor in de plaats gekomen, Johan Janssens heeft nu een dubbelrol (Voorzitter/Penningmeester), Yvonne van Strien (algemeen bestuurslid namens de vrijwilligers van Voedseltuin Rotterdam) en Anne Marie van de Wiel (secretaris).

Kansen, risico's en onzekerheden

Gebiedscoöperatie Keilekwartier

In 2024 zijn gemeente en 'pioniers' van het Keilekwartier gestart met een samenwerking om het Keilekwartier te ontwikkelen tot een bruisend woon-werk-gebied. De samenwerking moet in 2025 leiden tot een gebiedsambitiedocument.

Heel de stad: een blijvende ambitie

Gelijke kansen voor iedereen, dat is waar Rotterdam op inzet. Voor de jongste Rotterdammers om gezond, veilig en kansrijk op te groeien. Voor (jong)volwassenen om maximaal mee te kunnen doen in onze maatschappij. En voor ouderen om zo lang mogelijk gezond en met plezier zelfstandig te leven. Met de ondersteuning van groen vrijwilligerswerk, gezond dagbestedingswerk en duurzame leerwerktrajecten dragen wij daaraan bij. Een ambitie die heel goed aansluit op de visie, missie en doelstelling van Voedseltuin Rotterdam. Voedseltuin blijft zich – o.a. vanuit de Couleur Locale opdracht – inzetten om daar een bijdrage aan te leveren.

Uitdagingen in de zorg: meer preventie, meer gezondheid

Eind 2023 kwam de gemeente Rotterdam met een waarschuwing: als we op de huidige manier doorgaan wordt de Wmo onbetaalbaar. We zullen meer moeten doen aan preventie, voorkomen van zorg en bevordering van gezondheid.

GGD van de Toekomst

Een kansrijk initiatief is ons programma 'GGD van de Toekomst'. Een combinatie van groen welzijn en groene zorg, van formele en informele zorg in een groene, gezonde en duurzame omgeving. (Stads)natuur is goed voor onze gezondheid, zowel fysiek als mentaal. Extra belangrijk dus om groen in te zetten in de zorgsector, daar waar mensen het hard nodig

hebben. Zoals in de Maatschappelijke Opvang (MO) en Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ). Met het initiatief 'GGD van de Toekomst' zijn we in 2023 in samenwerking met Rotterdamse Munt en Pluspunt Rotterdam gestart met een groene beweging in de (maatwerk)ondersteuning voor Rotterdammers met mentale en andere problemen. We bereiken dat stadsnatuur weer benut wordt als een bron voor mentale, positieve gezondheid.

“Greening without borders”

Voedseltuin is één van de partners in een samenwerkingsproject om de wijk Oud Mathenesse te vergroenen en verduurzamen. Aangrijpingspunt voor dit driejarige project met Europese subsidie is het vervangen van de riolering. Voedseltuin zal zich richten op participatie en educatie van bewoners gericht op vergroening van de wijk.

Ambities, realisatie en impact

In dit hoofdstuk kijken we naar de plannen en realisaties in 2024. Allereerst bespreken we onze activiteiten op het snijvlak van welzijn en zorg:

- Couleur locale
- Wmo preventie
- Wmo dagbesteding

COULEUR LOCALE (i)

Couleur Locale is een subsidieregeling van de gemeente Rotterdam voor welzijnsactiviteiten tot een maximum van € 35.000. De regeling is bedoeld voor organisaties die weten wat de problemen en talenten zijn van bewoners in een wijk in Rotterdam.

In 2024 voerde Rotterdamse Munt in het kader van Couleur Locale de volgende activiteiten uit:

- Groen & gezond vrijwilligerswerk
- Voedselcirkel

Hieronder zijn deze activiteiten uitgewerkt:

Groen & Gezond vrijwilligerswerk 2024	
Beschrijving activiteit	Het werven, begeleiden en ondersteunen van 40-60 vrijwilligers op de tuin van maandag tot en met vrijdag met als doel: Het laten verrichten van vrijwilligerswerk door Rotterdammers om zo een bijdrage te leveren aan de samenleving en met (collectief) aanbod alle Rotterdammers gelijke kansen te geven in de samenleving. (Collectieve) preventie: hiermee wordt bedoeld dat met (collectief) aanbod wordt voorkomen dat op een later moment zwaardere ondersteuning nodig is, of dat dit kan worden uitgesteld.
Resultaten 2024	In 2024 hebben 77 vrijwilligers structureel gewerkt in de tuin bij Voedseltuin, naast 5 mensen met een WMO indicatie. Van de 77 vrijwilligers zijn er 22 nieuw ingestroomd afgelopen jaar. Van de 77 vrijwilligers zijn er 7 weer vertrokken: 2 personen zijn overleden. 2 personen zijn verhuisd en 3 hebben andere bezigheden gevonden. Allen hebben een zinvolle besteding van hun tijd gevonden, er zijn vriendschappen ontstaan, mensen doen ook buiten de tuin activiteiten met elkaar, mensen zijn minder eenzaam, voelen zich gezonder, tellen weer mee. Werken in de natuur is gezond en heilzaam. Men leert van de natuur en het kweken van groente. Ook het delen van groente met minder bedeelden motiveert en verbindt. Afgelopen jaar was het opvallend hoeveel jonge mensen met burn-out klachten zich meldden voor vrijwilligerswerk. De meesten hebben het werken in de natuur, samen met anderen als helend ervaren.

Voedselcirkel	
Beschrijving activiteit	Sociale voedselproductie door vrijwilligers van Voedseltuin en deelnemers van Pluspunt + sociale voedseldistributie in het oogstseizoen aan supermarkt van de Voedselbank, de keukens van Pluspunt in het oogstseizoen en de Gaarkeuken + 10 voedsel-educatiewerkshops door een 'duurzame kok' voorvrijwilligers van Voedseltuin en deelnemers van Pluspunt. + 10 aanschuifmaaltijden voor vrijwilligers van Voedseltuin, deelnemers Pluspunt en klanten van de Voedselbank Bereik: 300 Rotterdammers, waarbij 50% in een kwetsbare positie met als doel: Vergroten van zelfredzaamheid, samenredzaamheid: hiermee wordt bedoeld dat met (collectief) aanbod Rotterdammers in staat zijn zelfstandig hun leven te leiden en familie of directe omwonenden te kunnen helpen bij eenvoudige problematiek en een grotere vrijwillige inzet, meer bewonersinitiatieven en een toename van de sociale cohesie.
Resultaten	Het hele jaar door is er gezamenlijk gewerkt aan voedselproductie. De oogst is van mei t/m oktober gebracht naar de Voedselbankwinkel aan de Mathenesserweg en Pluspunt. 2 x kookworkshop gegeven door TIEN kookt (15 deelnemers) Met aansluitend een aanschuifmaaltijd (30 personen) 1 x kookworkshop Smaak van de Waard (8 deelnemers) Met aansluitend een aanschuifmaaltijd met vrijwilligers en vrijwilligers vd Voedselbank (25 personen) 1 x lentefeest aanschuifmaaltijd (35 personen) 1 x workshop fermenteren (15 deelnemers) 1 x workshop wildplukken en kruidenboter maken (15 deelnemers) 1 x workshop groente en fruit drogen (10 deelnemers) 5 x workshop Ditte de Neef: koken met groente van de tuin Met aansluitend aanschuifmaaltijden (80 deelnemers) 1 x aanschuifmaaltijd afscheid Meriam Beek (25 deelnemers) 1 x aanschuifmaaltijd Kerst (45 deelnemers) Bij de aanschuifmaaltijden was iedereen welkom. Bij het samenwerken op de tuin, het samen eten en samen deelnemen aan een workshop ontstaan er sociale connecties. Er wordt kennis gedeeld en mensen helpen elkaar(met diverse problematiek). Er ontstaan vriendschappen die ook buiten Voedseltuin verder gaan. Men leert over gezond eten en er worden heel veel recepten uitgedeeld. De zelfredzaamheid van deelnemers is vergroot.

Alle begeleiders hebben een VOG.

WMO PREVENTIE (II)

Rotterdam en Rotterdammers hebben te maken met ‘uitdagingen in de zorg’ die de kwaliteit en continuïteit van Wmo-zorg in de toekomst onder druk kunnen zetten. Om Wmo-maatwerkondersteuning bereikbaar te houden voor de meest kwetsbaren, zoekt de gemeente met zorg- en welzijnspartners naar wegen om individueel maatwerk waar mogelijk te verminderen, te voorkomen en/of te verkorten. Eén van de manieren om die doelstelling bij te dragen is: gericht investeren in preventie. Via het programma ‘Goed voor elkaar, met minder zorgen’ zet de gemeente gericht in op preventie van instroom in (duurdere) Wmo-zorg. In deze rapportage doen wij verslag van onze bevindingen.

Afgelopen jaar heeft Rotterdamse Munt een subsidie ontvangen voor een preventieprogramma Bij Rotterdamse Munt en Voedseltuin voor de leeftijdscategorie 18 jaar tot 30 jaar. De subsidie is door Rotterdamse Munt ontvangen en verantwoord.

Hieronder de resultaten bij Voedseltuin

Wmo preventie	
Beschrijving activiteit	- Participatie op de tuin - Educatie via groene, gezonde en duurzame workshops
Resultaten 2024	Participatie Aantal deelnemers • 28 mensen hebben actief meegedaan aan het participatieonderdeel, die binnen de leeftijdsgroep vallen. Acht kwamen uit Delfshaven. Waarvan er 10 bezig zijn of hebben opgebouwd na een burn-out, 12 bezig zijn met het leren van arbeids- en werknemersvaardigheden en 6 weer zijn vertrokken: gestart met een studie of werk of verhuisd. Educatie Aantal deelnemers • Meer dan 200 mensen bereikt door middel van educatie-workshops, waarvan er 120 binnen de leeftijdscategorie van het project vallen. 12 kwamen uit Feijenoord, 69 uit overig Rotterdam en 81 uit Delfshaven.

	Datum	Aantal deelnemers	Doelgroep	Feijenoord	Delfshaven	Overig Rotterdam	Uniek Leeftijd	Uniek Feijenoord	Uniek Delfshaven
Snoeien	15-feb	25	10	5	5	15	10	5	5
Composter	11-apr	8	6	0	4	4	6	0	4
Natuurverbinding 4 maal	14-05 / 25-06	34	10	0	6	4	8	0	6
Permacultuur	20-jun	15	8		7	8	8		7
Wildplukwandeling	23-jul	5	5		3	2	4	0	1
Kookworkshop	17-okt	7	5	0	4	3	2	0	2
Bijenworkshop	4-jun	10							
Paddenstoelwandeling	9-okt	16	7		10	6			10
Zeep	12-sep	10	6	3	4	3	1	1	0
Zalf	23-okt	7	6		3		2	1	3
Natuurverbinding MC 1	1-okt	10	10	1	6	3	7	1	4
Natuurverbinding MC 2	15-okt	10	10	0	4	6	5	0	0
Natuurverbinding MC 3	29-okt	10	10	1	5	4	8	0	1
Natuurverbinding MC 4	12-nov	10	10	1	6	3	4	0	2
Kookworkshop	17-sep	6	4	0	3	3	4	0	3
fermewnteren	2-okt	7	4	1	3	3	3		2
tekenen	5-dec	10	9	0	8	2	9	0	8
Totale		200	120	12	81	69	81	8	58

De conclusies uit ons evaluatieonderzoek in samenwerking met Voedseltuin:

Preventie werkt (maar om gericht bij te dragen aan het verminderen, voorkomen en verkorten van individueel maatwerk, zou ons Wmo-preventieaanbod vanuit de gemeente moeten worden gekoppeld aan de intake van Rotterdammers die op het punt staan om in te stromen in een (licht) Wmo-maatwerkarrangement, ofwel op het punt staan om uit te stromen uit een (zwaarder naar een lichter) Wmo-maatwerkarrangement);

Het Preventiecollectief heeft haar kwalitatieve en kwantitatieve doelen behaald, maar om het brede gezondheidsmodel van Rotterdamse Munt en Voedseltuin breder te kunnen benutten, is een integrale kijk en financiering op systeemniveau nodig; primair een samenwerking tussen zorg & welzijn (1), met verbindingen met (2) leren & werken, (3) natuur & milieu en (4)

kunst & cultuur. Op het niveau van Rotterdamse Munt en Voedseltuin lukt dat – op eigen initiatief en risico – goed. Op het niveau van zorg-, welzijns- en gemeente rondom de deelnemers die actief zijn in onze Wmo-Preventiecollectief een stuk minder. Dat maakt het lastig om een gecombineerde benadering van preventie, activering en een gezonde omgeving aan te bieden en een gemengd ‘businessmodel’ gericht op gedeelde kosten en gezamenlijke opbrengsten te blijven continueren. Het Preventiecollectief heeft haar financiële doelen behaald. Daarmee dragen we bij aan een financieel aantrekkelijk model van ‘gedeelde kosten en gezamenlijke opbrengst’ en een lagere kostprijs per domein. Een winst die behaald wordt door het combineren van informele zorg van Rotterdamse Munt en Voedseltuin en formele zorg van Pluspunt en partners.

WMO DAGBESTEDING (III)

Afgelopen jaar heeft Pluspunt 5 deelnemers een Wmo dagbestedingstraject begeleid bij Voedseltuin Rotterdam. Zij vinden bij Voedseltuin een veilige, gezonde en kansrijke dagbesteding. Helaas is 1 deelnemer in augustus overleden.

Inhoudelijk overzicht 2024:

Dagbesteding	
Beschrijving activiteit	— Het bieden van een groene, gezonde en duurzame plek voor Wmo dagbesteding aan deelnemers van Pluspunt Rotterdam.
Resultaten 2024	- 5 deelnemers

Overige resultaten

Productietuin:

- 259,5 kratten groente geoogst: sla, snijbiet, tuinbonen, peulen, wortels, kruiden, prei, kousenband, pepers, spinazie, andijvie, bessen, pompoen, bonen, pastinaak, courgettes, tomaten, komkommers, bieten, paksoi, boerenkool, palmkool etc.

Leer- en werktuin:

- 77 vrijwilligers inclusief stagiaires (een gemixte groep).
- 5 WMO trajecten met sociale trajectbegeleiding door Pluspunt Rotterdam.
- 9 workshops over tuinieren
- interviews van 3 studenten bij onderzoek en afstuderen (verschillende hogescholen, universiteiten)
- Organisatie van Plantenmarkten in de wijk (4x) en in Voedseltuin (3x)
- Begeleiding van stage 1 MBO 1 student.

Duurzame stadstuin:

- Deelname lokale oogstdiners (Rotterdam De Boer Op)
- Deelname NL Doet
- Deelname Placemakingweek Europe
- Deelname Artweek
- Deelname Foodfimfestival
- Deelname Leer/werkplaats M4H Hogeschool Rotterdam

- Ondersteuning en deelname aan debat- en ontmoetingsprogramma Aankeilen! over M4H

Publiciteit

- 5 nieuwsbrieven
- Interview Havenportretten M4H
- Open Rotterdam, deelname aan serie over de bodem
- Interview Punt Komma
- Uitagenda Rotterdam Magazine mei/juni deelname artikel De stad kleurt groen.

Impact

Met onze begeleiding en activiteiten streven wij naar sociale én maatschappelijke impact:

	Sociale impact	Maatschappelijke impact
Voedsel	— Armoedebestrijding — Preventie armoede — Natuur- en milieueducatie	— Duurzame voedselproductie voor sociale, ecologische en economische impact
Welzijn	— Vergroting zelfvertrouwen kwetsbare Rotterdammers. — Verhoging tevredenheid met eigen leven, sociale contacten en psychische gezondheid. — Samenwerkzaamheid en Samenredzaamheid	— Kwaliteit van leven — Kwaliteit van samenleven
WMO	— Ontwikkeling van 'duurzame' levens- en/of werknemersvaardigheden gericht op het bevorderen van zoveel mogelijk (naar vermogen) mee kunnen doen in de maatschappij	— Gezondheidsbevordering — Participatie en preventie — Dagbesteding als preventie — Dagbestedingswerk als medicijn
Werk & Inkomen	— Ontwikkeling van werknemersvaardigheden bij een duurzame ondernemer in het Keilekwartier, gericht op toeleiding naar de arbeidsmarkt	— Leerwerk als kans
Gebiedsontwikkeling	— Bijdragen aan de collectieve ontwikkeling van de sociale, woon-, fysieke, educatieve, ecologische en economische potenties van het Keilekwartier	— Vergroening — Leefbaarheid — Gezondheid — Veiligheid — Circulariteit

Samenwerkingen

Coöperatie Keilekwartier

Samen met de gemeente en pioniers uit het gebied werkt Voedseltuin aan de organische ontwikkeling van een nieuw woon-werk-gebied.

Bestuurlijke fusie

Stichting Voedseltuin vormt een bestuurlijke fusie met stichting Pluspunt Rotterdam en stichting Rotterdamse Munt.

Groene Connectie

Voedseltuin maakt onderdeel uit van de Groene Connectie in Delfshaven.

plantjesmarkt

Financiën

Opbrengst vriendencampagne

Op 18 oktober 2018 is de vriendencampagne gelanceerd. Mensen kunnen een appeltje voor de dorst, een toffe peer of een kers op de taart worden. In ruil krijgen vrienden onze nieuwsbrief, zijn ze ten alle tijden welkom op de tuin en kregen zij dit jaar een uitnodiging met korting voor het oogstdiner. Wij bouwen op deze manier aan een community. Eind 2024 hadden wij 41 Vrienden.

Sponsor een voedselcirkel

In 2017 zijn we gestart met een adoptieplan van Voedselcirkels door het bedrijfsleven. De stichting biedt bedrijven de mogelijkheid hun MVO gedachte vorm te geven door het adopteren van cirkel. Met een bijdrage ondersteunen zij daarmee het goede doel van onze stichting. In 2024 hebben HIWA, PSI en HIP een halve cirkel geadopteerd. The Usual heeft een hele cirkel geadopteerd in 2024. Opbrengst € 12.500,-
In ruil komen ze een keer meewerken met het team in de Voedseltuin (teambuilding)

Donaties

Twee bedrijven hebben Voedseltuin uitgekozen voor Kerstdonaties. Dit ontvangen we in 2025. Er zijn ook steeds meer particulieren die een anonieme schenking doen van enkele euro's tot een paar honderd euro.

Exploitatie

De som van de bedrijfsopbrengsten was € 146.155. Onze kosten waren € 132.499.